

Jin

77. SAYI

Kadınlara baş eğdiremezsiniz!

Oya Açıan

Kadınlara baş eğdiremezsiniz!

Ruşen Seydaoğlu

Statülendirilmeyen savaş, cezasızlık ve kadınların direniş yöntemleri

Gulan Çağın Kaleli

Özel savaş aparatı olarak Türk yargı sistemi

Eylem Saruca

Cinsiyet temelli şiddete karşı örgütlü direniş

Asmin Baran

Devletin yüzyıllık Kürt düşmanlığı

İÇİNDEKİLER

1

Kadınlara baş eğdiremezsiniz!

Oya Açan

6

Statülendirilmeyen savaş, cezasızlık ve kadınların direniş yöntemleri

Ruşen Seydaoğlu

11

Yeni sömürgeciliğin aparatı özel savaş: Kadın kırımı ve yargı

Gulan Çağın Kaleli

16

Cinsiyet temelli şiddete karşı örgütlü direniş

Eylem Saruca

21

Devletin yüzyıllık Kürt düşmanlığı

Asmin Baran

Kadınlara baş eğdiremezsiniz!

Oya Açan-17 Ağustos 2024

Özel savaş politikalarının Kürt halkının 40 yıldır sürdürdüğü ölümüne mücadelenin önünü kesmek için devreye sokulması yeni değil fakat özellikle son yıllarda gemi azıya almış bir tarzda sürdürülüyor. Doğanın tahrip edilmesi, ormanların yakılması, Kürdistan'ın maden ve enerji şirketlerinin yağmasına açılması da bu özel politikanın bir parçası...

Kadın olmak dünyanın her yerinde zor. Fakat Kürdistan'da kadın olmak özel savaş politikalarının doğrudan hedefi haline gelmek anlamına geliyor.

Özel savaş nedir, özel savaş politikaları hangi araçlarla yürütülür, halkı nasıl etkiler, özellikle kadınlar ve çocuklar üzerinden yürütülen ve aynı zamanda burjuvazinin evrensel ölçekte kullandığı bu kirli savaş yöntemleri hangi aşamalardan geçti, hangi sonuçları elde edebildi?..

“Özel savaş politikaları”, baskı altına alıp şiddet ve terörle boyun eğdirmeye çalıştıkları bir toplumun özünü boşaltmak, onu kendine yabancılaştırmak için burjuva devletler tarafından çeşitli araçlarla uygulanmaya çalışılan bir politikadır. Bosna-Hersek'ten Vietnam'a, Sırbistan'dan Şengal'e, Filistin'den Latin Amerika'ya, Asya'dan Afrika'nın derinliklerine savaşların, iç savaşların sürdüğü bütün coğrafyalarda faşizm ve sömürgecilik teslim alamadığı, silahla ve zorbalıkla baş eğdiremedikleri bir halkı içten çökertmeye çalışır.

Özel savaş politikalarının Kürt halkının 40 yıldır sürdürdüğü ölümüne mücadelenin önünü kesmek için devreye sokulması yeni değil fakat özellikle son yıllarda gemi azaıya almış bir tarzda sürdürölüyor. Doğanın tahrip edilmesi, ormanların yakılması, Kürdistan'ın maden ve enerji şirketlerinin yağmasına açılması da bu özel politikanın bir parçası...

Kürdistan'da özel savaş politikaları

Tarihten de biliyoruz ki Türk devleti Kürt halkına karşı sadece baskı ve zorbalık, işkence ve katletme yöntemleri kullanmıyor; bu kirlı savaşın en önemli ayaklarından birini de özel savaş oluşturuyor. Korucuların, asker ve polisin, yerel bürokrasinin de dahil olduğu, devletin koruma ve gözetimindeki devasa bir ağ savaşın bu cephesinde en aşağılık yöntemleri hayata geçiriyor. Halkın direnişı, o halkın en derindeki özüne, öz değerlerine ve evlatlarına yönelik özel politikalarla yozlaştırılmaya çalışılıyor. Bu savaş en başta kadın, çocuk ve gençleri hedef alıyor. Onları yıldırmaı, yozlaştırmayı hedefliyor. Sınıf atlama hayallerinin ve lüks tüketim özeılerinin körüklenmesi, uyuşturucu alışkanlığı ve fuhuş bu aşağılık savaşın sac ayaklarını oluşturuyor.

Sınır bölgelerini militer bir ağ şeklinde kuşatmış olan ve adeta onlardan habersiz ‘kuşun uçmadığı’ Türk Ordusu’nun bizzat karakollarının örgütlediği uyuşturucu ticareti ve fuhuş “herkesin bildiği bir sır”; zaman zaman deşifre olsa da genellikle yine bu güruh tarafından üstü gizlilik kararlarıyla örtölüyor. Bu tür ifşaatlar “terörle mücadeleyi zarara uğratmak için terör yandaşlarının yaydığı ve bunların güvenlik güçlerini zan altında bıraktığı” demagogisiyle karşılanıp boşa çıkarılmaya çalışılıyor.

Özel savaş politikaları 1840'larda Afyon Savaşlarıyla Çin'de, '60'larda ise Amerika'da Kara Panterler'e karşı uygulamaya sokulmuştu. Burjuvazinin “deneyimini” dünya yüzüne yayma konusundaki mahareti bilinir.

Kara Panterler

Sistemin “tehlikeli”, dahası “düşman” olarak gördüğü toplumsal muhalefet dinamiklerini içten bozarak çürütmek için uyguladığı bu taktiğin mucidi 48 yıl boyunca FBI'ı (Federal Soruşturma Bürosu) yöneten Edgar Hoover'dır. Fanatik bir komünizm düşmanı, siyah düşmanı, LGBTİ düşmanı olmasıyla tanınan bu ırkçı, siyahların isyan potansiyelini zayıflatıp etkisizleştirmek için onların üzerine sadece polis terörü ve himaye ettiği ırkçı çetelerle gitmedi. Etrafındakilere bunun isyanı daha da yayacağını ve kitlesel hale getireceğini söyledi. Bunun yerine onların yoğun olarak yaşadıkları yoksul semtlerde

uyuşturucu satışını fiilen serbest hale getirerek işe başladı. Çoğu yerde bizzat sivil polisler şeker dağıtır gibi uyuşturucu dağıtıyorlardı.

“Sadece polis gücüyle üstlerine gidersek bu onları sadece katılaştırır ve kemikleştirir, geniş siyah topluluklardan destek almalarını kolaylaştırır” diyen Hoover, uyuşturucu alışkanlığının yaygınlaşmasına paralel olarak fuhuş başta olmak üzere ihbarcılığın, tetikçiliğin, kısacası toplumsal çürümenin kendiliğinden boyutlanıp yayılacağını öngörüyordu.

Kara Panterler başta olmak üzere siyah uyanışın gelişmesine paralel olarak bütün ilerici radikal örgütlenmeler Hoover’ın bu çürütme politikasına karşı militan bir karşı mücadele örgütlediler. Polisin koruyup desteklediği uyuşturucu çeteleriyle silahlı çatışmalara girdiler ve onların çoğunu etkisiz hale getirip dağıtmayı başardılar. Fakat FBI ve polisin karşı darbeleri nedeniyle onlar güç kaybedip zayıfladıkça bu çürütme siyaseti yeniden öne çıktı.

Afyon Savaşları

Toplumu çürüterek isyan dinamiklerini zayıflatma politikasının tarihteki daha eski örneklerinden biri de Çin’de karşımıza çıkar: Afyon Savaşları.

İngiltere Kraliçesi Victoria, 19. yüzyılın en büyük uyuşturucu taciriydi. Dünyanın dört bir yanına yayılmış krallıkta afyon, imparatorluk ticaretinin en değerli malına dönüşmüştü. Hindistan’daki yoğun haşhaş ekimi ve afyon üretimi Britanya’nın inisiyatifi ve kontrolünde gelişti. Bu afyonun büyük bölümü kaçak yolla Çin’e giriyordu. Çin, afyon bağımlılığına karşı savaş açtı.

Çin İmparatorluğu’nda üst düzey bir görevli olan Lin Zexu bu çetrefil sorunu çözme göreviyle Kanton’a gönderildi. Nüfus üzerinde yıkıcı etkiler yaratması nedeniyle afyonun dolaşımını ve kullanımını yasaklayıp bazı Britanya gemilerinin yüklerine el konulmasını emrettiği o yıllarda Çin’de yaklaşık 2 milyon uyuşturucu bağımlısı bulunmaktaydı.

El konulan afyon çok derin çukurlara boşaltıldı, üzerlerine su dökülüp bulamaç haline getirildi. Bu bulamaç nehrin sularına karışıp dağılsın diye kanallarla yandaki kumsala boşaltılıyordu. 20 bin kasa afyonu bu şekilde imha etmek için yüzlerce işçinin 22 gün boyunca hiç ara vermeden didinmesi gerekmişti.

Uyuşturucu kelimesini asla ağızına almayan kraliçe bu insanlık dışı eylemi özel mülkiyet ve “ticaret özgürlüğü” kılıfı altında savunuyordu. Ticaret özgürlüğü kapitalizmin kutsallarının başta geleniydi. Kraliçe Victoria, savaş filosunu Çin kıyılarına gönderdi. 1838’de başlayan afyon savaşları 20 yıl sürdü.

Özel savaş politikalarıyla düşürölen, katledilen kadınlar

Kürdistan’da kadınlara yönelik taciz ve tecavüzler 2020’den başlayarak daha sistematik hale getirildi. Uzman çavuş olarak bölgeye gönderilen eğitilmiş elemanlar özel olarak genç kadınları baştan çıkarıp gençleri uyuşturucuya alıştırmakla görevlendirildiler.

Kürdistan’ın bütününde fakat özellikle Hakkari, Yüksekova, Çukurca, şırnak ve Uludere’de başını özel harp elemanları ve korucuların çektiğı fuhuş ve şantaj çeteleri cirit atmaya başladı. Bunlar bugüne kadar sayısız suç işlediler.

Hayli kabarık bir liste var, fakat ilk elde Batman Gerçüş’te İpek Er’e tecavüz ederek onu intihara sürükleyen Musa Orhan örneğıyle babası polis olan Zaynal Abakarov’un ağına düşürdüğü ve 4 yıldır kayıp Gülistan Doku örneklerini sayabiliriz.

Van’da Talip Korcan çocuk denecek yaşta iki lise öğrencisine sistematik olarak tecavüzde bulundu.

Mardin’de uzman çavuş Ömer Ayaz, korucu Yakup Akyol da bu tecavüzcülerden... Korucu Yakup Akyol ve yanındaki dört kişi genç bir kadına 4 yıl boyunca taciz ve tecavüzde bulundu.

Burjuva devletin şefkatli kollarında korumaya alınan failler, burjuva devlet-mafya işbirliğıyle uyuşturucu batağına çekilen, tecavüze uğrayan ve katledilen binlerce kadının hayatını kararttılar.

Farklı bir örnek olarak şırnak’ta sokakta kadınları taciz etmeye kalkan Zekeriya Çelik, şırnak halkı tarafından cezalandırıldı. Bu örnek aslında devletin toplumu sindirip çürötmeyi hedefleyen özel savaş politikalarına karşı izlenmesi gereken öz savunma refleksi idi. Cezasızlık politikasının hüküm sürdüğü, katillerin sırtlarını erkek devlete ve faşist yargıya dayadıkları bütün coğrafyalarda gerek bireysel gerek toplumsal öz savunma, bu tecavüzcü katillere verilecek en iyi yanıt olmanın yanında, takipçiler

açısından da caydırıcı olabilecek bir saldırıya girişirken iki defa düşünmeye, ayaklarını denk almaya zorlayacaktır.

Neden olduğu tahribatın kolay kolay giderilemeyeceği bu türden bir toplumsal düşünleştirme ağı kesinlikle parçalanmalıdır. “Bana bir şey olmaz arkamda devlet var” rahatlığıyla gençleri zehirleyen, genç kadınları fuhuş tuzağına düşüren, sonra elini kolunu sallayarak yeni av arayışına çıkan bu alçaklar hak ettikleri dersi almalıdır!

Statülendirilmeyen savaş, cezasızlık ve kadınların direniş yöntemleri

Ruşen Seydaoğlu-17 Ağustos 2024

Kadın hakikati, kadın kırımı, kadınlara karşı bir savaş olduğu gerçeğliği adli tıp raporlarına, bedende kalıcı hasar bırakmış mı değerlendirmelerine, rıza tartişmalarına, devleti bölmek istiyorlar çığırtkanlığına mahkûm edilmeye devam eder

Tarihin farklı dönemleri özgürlük arzusundan, aşktan, savaştan, yokluktan-yoksunluktan ya da direnmekten nasibini almış, o dönemin ruhunu da açığa çıkaran yöntemlerle doludur. Bu yöntemler arasında öne çıkanlar, dönüşümü sağlayabilenler kendilerinden sonraki zamanlara da taşarak anlatılanın bizim de hikayemiz olduğuna ya da neden bizim hikayemiz olmaması gerektiğine dair mesajlar verirler.

Tüm bu olanlar ve olmayanlar arasında, yaşamı dert eden diğerleri gibi Yevgeny Yevtushenko da “Peru sokaklarında Indian bir kadın yatıyordu yerde/ Gazeteler örtmüş üstünü/ Dünyanın yalanlarının altında/ Dünyanın gerçeğliği yatıyor, çıplak...” diyerek bir şeyler anlatmaya çalışır. Söylediği -galiba- donukluğa, gerçeğin rahatsız etmemesine, oracıkta duranı görmemeye, görme biçimlerinin nasıl da deforme edildiğine dairdir. Bir kadın öldüğünde geride kalan herkesin “faillik” taşıdığına dairdir. İnşa edilen sonra da normalleştirilen gerçeğliği görmediğimiz ya da görüp rahatsız olmadığımız zamana- ki rahatsızlığın oluşmadığı yerde harekete geçmek diye bir diyalektikten bahsedemeyiz-, önceki zamanlardan taşırılmış, aslında bir daha asla yaşanmasın diye yapılmış bir çağrı gibidir.

Hâlâ devam eden bir süreçte ise kapitalizmin dayattığı hız karşısında yaşananları-yaşatılanları görebilmek ve yeni yaratıcı yöntemler üretebilmek için yavaşlamak gerekir ama zordur. Yaşanılanlar üzerine hakkaniyetli tespitler yapmak gerekir ama başımıza gelenler bir şekilde kanıksatılmışsa işler daha da zorlaşır. Söz ağzımızdan çıktığı anda sorumluluk da yükleyeceğinden; zamanın ruhunu belirleyecek iddiayı ve yöntemleri dile getirmek cesaret ister. Çünkü en zor olanı iddia sahibi olmak, bu iddiayı gerçekleştirebilecek yöntemleri açığa çıkarmak ve uygulayabilmektedir.

Kadınlar çoğu kez bu anlatılan kendi hikayeleri, içinden geçtikleri çağın hikayesi olmasın, kendi hikayelerini kendileri yazabilsinler diye taşıdıkları umut, heyecan gibi duygularla mücadelelere katılırlar. Seçtikleri bu yolda öfkeleri de en az diğer duygular kadar belirleyici olur. Erkek egemen öğretinin değersizleştirdiği duygular bize yapılanlar karşısında duyduğumuz öfkeyle, dünyayı değiştirebileceğimize duyduğumuz inançla, yarattığımız ideolojik-kuramsal arka planla buluştuğunda değiştiren dönüştüren haline geliriz. Ancak duygular politikleşmediğinde, düşüncelerle buluşarak örgütlenmediğinde, harekete geçiremediğinde varoluşumuza, kimliğimize yani insanlığa karşı işlenmiş suçlar, kadermiş, anıymış gibi en fazla kuru bir sitem ya da yoğun bir şikâyet-yakınma diliyle karşılanmaya başlayabilir.

Çünkü tahakküm mekanizmalarının kadın varoluşuna karşı yürüttüğü ve çok çeşitli yöntemlerle uyguladığı bütün saldırılar yine onlar eliyle “tarih” haline getirilmek istenendir. Kadın varoluşuna dönük bu savaş kader gibi görülsün, öfke bir süre sonra sönümlensin diye sadece kendi politikalarına değil kendine karşı direnenlerin de duygusuna, düşüncesine, yapılarına şekil vermeyi hedeflerler. İster ulus devlete bağlı erkler tarafından ister ulus devlet aklına teslim olmuş aileler tarafından ister ulus devletin neferi olmakla barışık erkekler tarafından gelsin, kadın varoluşuna karşı yürütülen bu savaşta her halükârda korunanlar, şahlandırılanlar, cezalandırılmayanlar olur.

Kadınlara karşı yürütülen bu savaşta, özgürlük ve adalet arayışlarının sürekli cezasızlık engeline çarpıp durması tam da savaş sürebilsin diyedir. Erkek egemen zihniyetin, cinsiyetçiliğin kurumsallaşmış örneği olarak devletlerin bizzat işlediği veya erkekler eliyle işlenmesine göz yumduğu kadına karşı suçların aktörlerinin denetlenmemesi sonucu kadınların karşılaştıkları ağır ve sistematik hak ihlalleri gün be gün yaşamdan kopartılmalarını hedefler.

Erkek egemen namus algısı, geri geleneksel aile yapıları, siyasetin erkek egemen kurgusu kadınların fiziksel ve sivil ölümleri ile sürdürülebilirdir. Bu sebeple kadına yönelik şiddet, aile içi şiddet, kadın cinayetleri, kadınların ekonomiye, siyasete, toplumsal yaşama katılımı karşısındaki saldırılar sistemli bir şekilde korunur.

Değil ki bunlar yargı mekanizmalarına ya da yasama organlarının gündemine taşınmaz. Ama buralardaki yerleşik zihniyetin üzeri neyle kapatılırsa kapatılsın söz konusu kadınlarsa en geri yaklaşımların ilanı yine bu mekanizmalar ve yürütücüleri eliyle gerçekleştirilir. Cinayetlerin, kadına yönelik “gündelik” şiddet pratiklerinin etkili soruşturulmaması kadar, kadınların siyasete katılması, kadın emeğinin patronların insafına bırakılması, ev içi emeğin değersizleştirilmesi, miras ya da boşanma süreçlerindeki devlet endeksi bütün saldırılar cezasızlığın bir parçası olarak işletilir.

Elbette bu akla karşı mücadele edenler tarihsel deneyimlerinden edindikleri bilginin, yorumun etkisiyle her dönem mücadele yöntemlerini de çeşitlendirir. Modern dünya sisteminin kendini ulus devletler topluluğu-üstü organizasyonları olarak tanımlayan insan hakları mekanizmalarına katılmak, kadınlara dönük saldırıların ulus devlet sistemiyle olan ilişkisini buralarda da ifşa etmek ve bu mekanizmalar kanalıyla saldırılara karşı mücadele etmek de bu çeşitliliğin bir parçası olarak görülebilir. Her ne kadar onca sözleşme, karar, protokol, tavsiye, rapor yine ulus devletler biçiminde örgütlenmiş “başkalarının” onayıyla hazırlanmış olsa da geri adım attırabilecek bu kazanımlarla kadın mücadelesinin hareket kabiliyeti artar.

İki kutuplu dünyada ve savaş sırasında yaşananların tespiti ile savaşın toplumlara verdiği zarar bir daha yaşanmasın diye örgütlendiklerini iddia etmeleri sebebiyle BM ve Avrupa Konseyi gibi organizasyonların kadınların özgürlük ve eşitlik mücadelesinde etkili birer aparat olduğunu söyleyebiliriz. Kadınların mücadeleleri sayesinde devletler bu mekanizmalarda, devlet olmaya içkin kadın düşmanı politikalar karşısında, bizzat kendilerine dair önleyici, onarıcı, koruyucu ve tazmin edici sorumluluklar altına girmek zorunda kalır. Hatta güçlü lobiler üretildiğinde bu sorumluluklar alınmaksızın dış politikaya dahil olmaları engellenir.

BM ve Avrupa Konseyi’nin kuruluşlarına dayanak olduğunu iddia ettiği ve muhalif kesimlerin aktif karşı mücadelesini yürüttüğü en belirgin kesişimsel alan devletlerin cezasızlık politikalarıdır, diyebiliriz. Cezasızlığı geçmişte kalmış, resmi savaşlarda yaşananlar açısından değil, “resmi” olarak ilan edilmeyen ama hâlâ belli kesimlere karşı

devlet olmaktan gelen güçle yürütülen saldırıları da kapsayacak şekilde geniş yorumlamak, taraf olan ülkelerin çoklu denetimine alan açar. Böylelikle hükümetlerin ya da onlarla ilişkili paramiliter odakların onlar dışında kalanlara, muhaliflere dönük suç eylemlerini koruma ve denetim dışında tutma politikasının dünyada ne denli yerleşik, yaygın ve sürekli yürütüldüğü de açığa çıkar.

Suç eylemleriyle katledilen, işkenceden geçirilen, yakılan, kemikleri bile bulunamayanların özgürlük, eşitlik, demokrasi mücadeleleri verenlerden olması ve burada da ciddi bir kesimin kadınlardan oluşması ne tesadüftür ne de kimi ülkelerle sınırlıdır. Yine mağdurların etrafındakilere ve toplumun geri kalan tüm kesimlerine bu suçlarla gözdağı verilmesi, adaletin sağlanması için yürütülen mücadelelerin hedef alınması aynı politikanın saçakları olarak işletilir.

Diğer taraftan bu mekanizmaların ulus devlet koalisyonları olduğunu, yani devletli sistemin korunması uğruna görünmeyen anlaşmalarla da yürütüldüğünün farkındalığıyla öz güçle örgütlenmeyi esas almayı sürekli akılda tutmak gerekir. Bilhassa kadın varoluşuna dair saldırılarda bu mekanizmaların bir anda nasıl “çıplak devlet” haline geldiğini görmek gerekir. Nitekim bu mekanizmaların insan haklarını pozitif hukuk kurallarına sıkıştırarak, esaslı usulün gerisinde bırakabilen kararları da az değildir. Adalet fikrini aşındıran, adalet arayanları usandıran ve en nihayetinde de vazgeçirebilen pratikler de sergilerler.

Açığa çıkan güçlü toplumsal muhalefete ve bu muhalefetin kazanımlarına rağmen kırımdan geçirildiğimiz ya da kadınlara karşı apaçık bir savaş yürütüldüğü gerçeği bu mekanizmalarda asla statülendirilmez, savaş olarak ifade edilmez. Sadece ulus devletlerin birbirleriyle giriştikleri savaşlarda kadınlara dönük bazı saldırılar; tecavüz, rahatlama kampları, kimi işkence yöntemleri gibi edimlerin özel bir savaş suçu olarak değerlendirilmesi dışında bütünlüklü bir tutum alınmaz. Muhalif siyaset yürüten kadınlara dönük suikastlar, katledildikten sonra bedenleri çıplak halde servis edilen kadınlara karşı işlenmiş suçlar, kadın özgürlüğü için direnmenin ömür boyu hapse konu edildiği yargılamalardaki devlet failliği, güvenlik güçlerinin failliği, bu mekanizmaların hâlâ kasten dokunmadıklarıdır.

Ulus devletlerin, ulusal yargılamalarında kadınların yaşadıkları şiddetin sistemsal yürütüldüğü ve bir savaşa işaret ettiği hususunda ceza kanunu sınırlarının ötesinde bir ele alış, kayda değer bir zihniyet dönüşümünü sağlayacak mekanizmalar olmayı da

istememezler. Böylelikle kadın hakikati, kadın kırımı, kadınlara karşı bir savaş olduğu gerçekliği adli tıp raporlarına, bedende kalıcı hasar bırakmış mı değerlendirmelerine, rıza tartışmalarına, devleti bölmek istiyorlar çığırtkanlığına mahkûm edilmeye devam eder.

Ulus devletlerin toplumu nasıl yönettikleri ulusal, iç bir mesele olarak ele alındığı ve bu mekanizmalar açısından da dokunulmaz görüldüğü için müdahale hep liberal sınırlarda olur. Kol kırılır yen içinde kalır, karı-koca meselesi, özel alan gibi bildik ezberler uluslararası mekanizmaların bu tutumunda kendini bürokratik bir form-la-literatürle yeniden üretir. Cezasızlık perdelenerek devletlerin bağımsız olduğuyla izah edilir. Ulus devletler karşısında kadınlar, insanlar bir kez daha nesne olan, madun olandır.

Yine de bu çıkarsama, somut halin zorlayan yanlarına rağmen mücadelelerin çok boyutlu yürütülmesi gerektiği yaklaşımına zeval getirmemelidir. Çünkü suç da savaş da cezasızlık da bir zihniyete-erkek egemen ve kapitalist zihniyete dayanır ve esas olan bunun karşısında zihniyeti değıştirebilecek-dönüştürebilecek çok boyutlu ve yöntemli mücadele-inşa alanları geliştirebilmektir. Kadınlar binlerce yıldır, Kürt kadınlar onlarca yıldır ilkelerden taviz vermeyerek de mücadele yöntemlerinin çeşitlendirilebileceğinin en büyük ispatıdır.

İçinde oldukları bedeni, yaşadıkları mekânları, parçası oldukları toplumları kadın özgürlüğüne dayalı inşa etmekten; mensubu oldukları devletleri örgütlü güçleriyle demokratikleşmeye zorlamaktan, uluslararası mekanizmaları kadın kırımının uluslararası bir sorun olması sebebiyle taraf olmaya çekmekten hiç vazgeçemediler. Tüm bunların eş zamanlı yürütülebilir olduğunu, kadın özgürlüğü fikrinin halen bu denli güçlü ve örgütlü oluşunun yöntemlerdeki çeşitliliğe dayandığını çağlar arası-çağlar ötesi bir ruh olarak gösterdiler.

Yeni sömürgeciliğin aparatı özel savaş: Kadın kırımını ve yargı

Gulan Çağın Kaleli-17 Ağustos 2024

Bu sistem içerisinde de “güvenli ve koruyucu bir alan” olarak referans verilen hukukun, kimin hukuku olduğunun farkındalığıyla sisteme gedikler açmalı, alternatifsiz olmadığımızın bilinciyle hareket etmeliyiz. Alternatifimiz ise ulus devletlerin hukukuna karşı ahlaki politik toplum kurallarının inşasıdır. Bunun için de daha fazla toplumsallık, daha fazla siyasallık ve özel savaş politikalarının hedefinde olan tarihsel köklerimize bağlılık gerekir

Hukuk, ahlakın toplumsal kuralları düzenleyen yapısından koparılarak devletin onu asimile ederek kendi tahakkümü altına alması olarak tanımlanabilir. Ahlaki toplumdan farklı bir toplum inşa ediliyorsa onu yönetecek kuralları da tayin etmek gerekir ki bunun da adı hukuktur. Hukuk gücünü yaptırımdan alır. Bir suç işlenmesi karşısında yasaya dayalı ceza öngörülür. Ahlaki ilkelere ters düşmenin karşılığı ise cezai yaptırım değildir. Ahlaki-politik toplumda, ahlaki değerlere ters düşen kişiler teşhir edilir ve toplumdan dışlanır. Ancak devletli sistemlerde hukuk kendisini pozitif hukuk üzerinden, yani ceza tayin ederek var eder.

Ahlak ise, toplum tarafından ortaya çıkan, toplumsal ilişkileri düzenleyen akıldır. Ahlak; sadece özel mülkiyet ilişkilerini, bireyler arası ilişkiyi ya da ceza gerektiren eylemleri düzenleyen bir kurallar bütünü değildir. Toplumsal yaşamı nasıl devam ettireceğimiz üzerine yürütülen bir akıldır. Bu akıl, aynı zamanda toplumun kolektif vicdanı ve bilincidir. Aradaki fark; modern hukuk, ilişkileri sınırlandırırken toplumsal ahlak, temel hak ve özgürlüklerin daha derin ve kapsamlı “nasıl yaşamalı” sorusuna cevap arar.

Mevcut sistemde hukuk eli ile kurulan sınırlılıklara riayet edilmesi erkek aklından azade ele alınamaz. Birinci ve ikinci cins kırılma ile erkek aklının toplumsal yaşama müdahaleleri başlar. Devletli sistemlere geçmeden önce toplum analık hukuku ile şekillenmeye ve yönetilmeye çalışılırken, devletli sistemlere geçişte suç ve ceza sistemi erk zihniyetin yansıması olarak ortaya çıkar. Bu ilk adımlar mevcut hukuk sistemindeki suç ve ceza sisteminin bireyler arası veya bireylerin devletle olan ilişkilerini odağa alan yaklaşımlarla hazırlanmıştır. Dolayısıyla erkekliğin ve devletin bekasının odakta olduğu bir yargı sistemi de bu akıldan beslenmektedir. Söz konusu akıl, doğal hukukun aksine bireylerin veya siyasal iktidarların eliyle inşa edilmiş pozitif hukuktur. Burada pozitif hukuku doğal hukuktan ayrı kılan bir nokta var; Doğal hukuk toplumun doğasının, kültürünün ve geleneklerinin yönettiği toplam iken, pozitif hukuk ise, erkin siyasal menfaatlerine göre dizayn ettiği düzenin koruyucu aygıtıdır.

Pozitif hukuk; geçmişten getirilen erkek egemen zihniyetin uyarlanarak, modern devlet sisteminin hizmetine hazır edilmiş halidir. Bu bağlamda düşündüğümüzde yargısal faaliyetin kimi, nasıl ve hangi araçlar ile koruduğu soruları biraz daha berraklaşıyor. Yaşadığımız coğrafyada pozitif hukuk, devletin devamlılığını esas alırken, yurttaşı koruyan ve toplum ilişkilerini düzenleyen bir sistem olmaktan uzaktır. Bireye karşı işlenen suçlar ile topluma karşı işlenen suçlar ayrımı ile başlayan hatalı kavramlar üzerine oturtulan bir sistemin, adaletin sağlanmasına hizmet edemeyeceği açıktır. Suç ve ceza pratikleri açısından değerlendirme yapıldığında ortaya çıkan haksızlığın yalnızca bireyi etkilediği ve toplumsal faktörü olmadığı düşüncesi yanılgıdır. Aynı şekilde toplumsal mücadelelerin ve mücadele içerisinde yer alan kişilerin yargılama konusu yapılması, bunun üzerinden bir eylemin suç olarak tanımlanması ve karşılığında uygulanan cezanın da toplumu etkilediği, topluma mesaj verdiği bir gerçektir.

Devlet ise bu örgütlü güç karşısında artık daha sinsi politikalarını özel savaş ile yürütmektedir. Özel savaş, çok boyutlu ve sonuç almaya odaklı uzun erimli bir stratejik planın yaşam bulması için devreye sokulan politikalar silsilesidir. Her şeyden önce, toplumsal varlığın ve maneviyat gibi insani değerlerin tasfiyesini veya dejenere olmasını hedefleyen, yine bireyselliği salık veren bir toplumu biçimlendirme yöntemidir. Çünkü bireyselleşen insan, toplumdan kopmuş ve zayıf, güçsüz bir nesneye dönüşür. Böylelikle savrulması, kontrol edilmesi ve her tarafa yönlendirilmesi çok daha kolaylaşır. Zamanı gelince içinden geldiği toplumsallığa karşı bir tehdit aracı olarak bile kullanılabilir. Hatta ekseriyetle o toplumsallığa kin ve öfke beslemesi sağlanarak, karşıt bir pozisyona bile çekilir.

Siyasal, askeri, kültürel, sosyal ve ekonomik boyutları içeren özel savaş, ideolojik ve zihinsel sapmaların planlamasını temel ödevi olarak görür. Toplumun kolektif ve ahlaki yaşamına müdahale ederek, kapitalizmin insan modeline uygun bir düzeye çekmeye çalışır. Özellikle sömürge toplumlar, sömürgecisi tarafından özel savaş hileleri yoluyla kural ve kaidenin olmadığı, gizli yöntemlerle adeta bir çukur yaşamına mahkûm edilirler. Özel savaşa, örtük savaş da (implicit war) diyebiliriz. Kaba ve fiziksel savaş yöntemlerinin dışında, topluma hissettirmeden zarar veren, onun geleneksel ve kültürel yanlarını çürüten politikalardan ibarettir. Sömürgeleştirilen toplumlarda sıkça görülen özel savaşın izleri, giderek bireyi kendine yabancılaştıran, topluma düşmanlaştıran ve ahlaki ölçülerini ortadan kaldırmayı amaçlar. İngilizlerin Hindistan’a ve Irak’a, Fransızların Suriye ve Cezayir’e, Belçika’nın Ruanda’ya, İtalya’nın Libya’ya ve Türkiye’nin Kürdistan’a yaptığı gibi.

Peki, genel olarak özel savaşın izleri ve metotları neler oluyor? Ekonomik sömürü bu metotların başında gelir. Eski sömürü metotlarından biri olan ekonomik sömürü, toplumsal ahlakın çürüyüşünün başlangıç politikası olarak belirlemek mümkündür. Bu, yoksulluk gibi koca bir toplumsal bunalımı beraberinde getirir. Yoksulluğun yol açtığı diğer başlıklar ise uyuşturucu, fuhuş, ajanlaştırma ve göç gibi çok farklı ama birbirleriyle bağlantılı olan politikalardır. Bu bağlantı özel savaşın, yani örtük savaş halinin içeriğini doldururken, aynı zamanda yeni sömürgecilik akımının da pratiği olarak ele alınabilir.

Dünyanın en kriminal ülkeleri veya kentleri mazilerinde mutlaka bir sömürge hikayesi taşırlar. 20’nci yüzyılda sosyal ve siyasal bilimlerin gelişmesiyle emperyalist devletlerin üçüncü dünya ülkelerini işgal ederek sömürgeleştirmelerine “manda” tanımı getirilmişti. Yani, siyasi ve toplumsal istikrarın olmadığı ülkelerin, kendi kendini yönetecek ve bağımsızlığını ilan edecek düzeye gelene kadar, emperyalist bir ülkenin yönetiminde olmak. Aslında tüm pratikleriyle sömürge hukuku olan ancak kavramsal olarak bunu yumuşatarak manda tanımı getirenler de dünyanın her yerine aç kurtlar gibi saldıran emperyalist devletler idi. 20’nci yüz yılda sömürgeciliğin devrimci hareketlerin direnişleriyle ifşa olması, hatta kimi yerlerde yenilmesi, 21’inci yüzyılda yeni sömürgecilik tanımının daha da gelişmesine kapı araladı.

Sömürgecilik konusunda uzman olan akademisyenler ve araştırmacılar, yenisinin eskisinden çok daha tehlikeli olduğunu savunuyorlar. Bunu da kültürel, siyasi ve ekonomik kontrolün emperyalist devletlerin elinde olmasına bağlıyorlar. İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra gündeme gelen ama şimdilerde daha fazla işleyen yeni sömürgecilik,

2015 yılından beridir Türkiye'nin de gözde politikası haline geldi. Kürdistan'da kültür, siyasi, ekoloji, ekonomi ve kadın kırımı tam da yeni sömürgecilik politikalarının yürürlükte olduğunu bizlere gösteriyor. Biz bu yazımızda daha çok kadın kırımını ele alarak, yeni sömürgeciliğin özel savaş politikalarını irdedeleyeceğiz.

Sömürgecinin, sömürgesinin kültürel ve ahlaki ölçülerini yozlaştırma, çürütme ve bayağılaştırma politikalarından biri de kadın kırımıdır. Kırımdan kastımız, fiziksel bir kırımdan ziyade psikolojik, duygusal, ekonomik ve ahlaki bir kırımdır. Kürt kadınlarını kısıp alan yeni sömürgecilik politikaları, 2015 yılından sonra süratle yayılmaya başladı. Özellikle politik tutumları itibariyle güçlü olan Kürt kentlerinde, genç kadınları düşüren, duygularını kullanarak onları popüler kültüre angaje eden ve en nihayetinde söz konusu kırımın “muhafızları” tarafından cinsel sömürüye kadar varan hikayelere şahitlik ettik, ediyoruz. Bu hikayelerin öznelere, gelişim sürecinin ve sonuçlarının birbirine benzemesi tesadüf değil! Her hikayede maruz kalanın bir Kürt kadını, failin ise üniformalı olduğunu görüyoruz.

2020 yılında uzman çavuş Musa Orhan'ın tecavüzüne uğrayan İpek Er'in intihara sürüklenerek yaşamını kaybetmesi hala hafızalarımızda. İpek, Batman'ın Beşiri ilçesinde yaşayan kalabalık bir Kürt ailesinin kızıydı. İpek'in, Musa Orhan gibi bir özel savaş elemanının hedefinde olması için Kürt olması yeterliydi. Çünkü Musa'yı İpek'e götüren yol, politik amaçlar taşıyordu. Musa'nın İpek'e yaklaşımı, onunla kurduğu ilişki, uyguladığı şiddet ve manipölasyon onun devlet dersini iyi çalıştığının bir göstergesiydi. Nitekim İpek'in artık bunun farkına varıp Musa'nın onunla kurduğu ilişkinin samimiyetten uzak ve temiz duyguların dışında bir sömürgeci muhafızın ganimet saikiyle yaklaştığını görmesiyle yaşamına son vermesi, hem kendi hem de failinin varlık gerekçesini anlamış oldu. Belki de İpek'in tüm bu yaşananları bir önceki cümlede tarif edildiği gibi bilince çıkarma süreci kolay olmadı ya da bu sözcüklerle ifade edemedi. Ancak İpek, failin bu süreçteki niyetini anlamış ve yaşamına son vermişti.

İpek'i intihara sürükleyen süreçte Musa'nın “*sahipsizsin, benim arkamda devlet var*” sözleri, egemen ulus tahakkümü ve sömürgeci kibrin vücut bulmuş haliydi. İpek'in Musa'dan şikayetçi olmak için gittiği Batman Cumhuriyet Başsavcılığı'nın şikayetini almak istememesi, Siirt'e göndermesi, günlerce işlem yapmayan Siirt Cumhuriyet Başsavcılığı'nın ancak İpek'in intiharı sonrasında soruşturmayı yürütmeye başlaması ve gözaltına alması, ardından Musa'nın 6 gün tutuklu kaldıktan sonra apar topar serbest

bırakılmasını birlikte düşündüğümüzde yargı sisteminin de bu olayda özel savaşın hizmetinde bir aparat olduğu gözler önüne serilmiştir.

Musa, geçmişi Jandarma Genel Komutanlığı'na bağlı bir avukat tarafından temsil edilmişti. İpek'i, ailesini, Kürt halkını suçlayan ve aşağılayan cümleler ile "savunma" yapan bu avukat, sistemin birer parçası olarak mahkeme salonunda hareket etmişti. Fail Musa, hiçbir zaman Siirt'te görülen duruşmaya gelmedi. Mahkeme heyeti ise Musa'nın Ankara'nın koruması altında, bir ekrandan bizlere bakmasını yeterli gördü. Musa, yargılaması boyunca sustu çünkü devlet ve yargı işbirliğiyle kendisine en güvenli ortam yaratıldı. Sonuçta 10 yıl hapis cezası aldı. Ancak kamu görevlisi olması sebebiyle ağırlaştırıcı hüküm uygulanması gerekirken, bu husus mahkeme tarafından değerlendirme konusu bile yapılmadı. İstinaf mahkemesi de itirazlarımızı reddetti ve dosya hala Yargıtay incelemesinde. Öte yandan İpek'in intihara sürüklenmesine ilişkin Musa Orhan hakkında Batman Cumhuriyet Başsavcılığı'nda yürütülen soruşturmada ise 4 yıldır hiçbir aşama kaydedilmedi. Musa Orhan hala serbest.

İpek Er dosyasını özetle, bir sömürgecilik/yeni sömürgecilik ve özel/örtük savaş politikalarının dışavurumu olarak değerlendirebiliriz. Burada Musa Orhan'ı devlet/ezen ulus/egemen ulus, İpek'i ise sömürge/ezilen ulus metaforu ile tanımlamak mümkündür. Musa'nın etrafında kenetlenen devlet aygıtları ve elemanlarını, İpek'in şahsında ezilen ve sömürge Kürt ulusunun imha ve inkar sürecinin itirafı olarak da görebiliyoruz. Bu dosya özgününde söz konusu devlet aygıtlarının başında yargı ve diğer birimleri geliyordu. Sömürge hukukunda yargı mekanizması, devletin tüm özel savaş politikalarını ilk etapta görmezden gelen, olası toplumsal baskı sonucunda reddedemeyeceği bir merhaleye gelince ise, failin fiilini temize çekmeye çalışan, münferit bir olaymış gibi lanse etmeye ve nihayetinde tüm olup bitenin "günahını" maruz kalana yükleyen bir çaba içerisinde olduğunu görüyoruz. Bu, devletin "baba, erk" olma retoriğinin bir gereği olarak bin yılların geleneksel tahakküm pratiğidir. Bu pratik ise erkeği ve babayı devletle özdeşleştiren, devleti de yeryüzündeki her şeye muktedir olarak gören ataerkil sistemin varlık gerekçesidir. Bu sistem içerisinde de "güvenli ve koruyucu bir alan" olarak referans verilen hukukun, kimin hukuku olduğunun farkındalığıyla sisteme gedikler açmalı, alternatifsiz olmadığımızın bilinciyle hareket etmeliyiz. Alternatifimiz ise ulus devletlerin hukukuna karşı ahlaki politik toplum kurallarının inşasıdır. Bunun için de daha fazla toplumsallık, daha fazla siyasallık ve özel savaş politikalarının hedefinde olan tarihsel köklerimize bağlılık gerekir.

Cinsiyet temelli şiddete karşı örgütlü direniş

Eylem Saruca-17 Ağustos 2024

Özsavunma, Kürt kadın hareketi açısından bir varoluş mücadelesidir. Bu mücadele, bireylerin tek başlarına verdikleri bir savaşın ötesinde, kolektif bir bilinçle, örgütlü bir şekilde yürütülmelidir. Kürt kadınlar, tarih boyunca devletler, patriyarka ve farklı baskıcı yapılar karşısında varlıklarını koruma mücadelesi vermiştir

Kadınların özsavunması, tarihsel süreç boyunca toplumsal cinsiyet eşitsizliklerine ve şiddete karşı geliştirdikleri bir direniş biçimi olarak ortaya çıkmıştır. Patriyarkal yapılar, kadının bedenini, emeğini ve varlığını sürekli olarak kontrol etmeye çalışmış, bu da kadınları kendi haklarını savunmak zorunda bırakmıştır. Özellikle 20. yüzyılda kadın hareketinin yükselişi ile birlikte, kadınlar, hem bireysel hem de toplumsal düzeyde özsavunma pratikleri geliştirmiştir.

Özsavunmadan bahsederken tarihsel sürecine değinmeden geçmek olmayacağından kısaca ele alırsak; Patriyarka, kadınları sosyal, ekonomik ve politik anlamda baskı altına alan bir güç yapısı olarak var olmuştur. Kadınlar, tarih boyunca patriyarkal şiddete maruz kalmış ancak bu şiddete karşı direniş yöntemleri geliştirmiştir. Orta Çağ'dan itibaren cadı avları, kadınların bedenleri üzerindeki kontrolü sağlama çabasının bir yansıması olarak karşımıza çıkmıştır. Bu dönemde kadınlar, toplumsal normlara uymayan davranışları nedeniyle cadı ilan edilip yakılmıştır. Ancak kadınlar, bu şiddete karşı çeşitli direniş yolları bulmuş, yeraltı ağları kurarak kendilerini korumaya çalışmışlardır.

19. ve 20. yüzyıllar, kadınların haklarını savunma mücadelesinde önemli bir dönüm noktası olmuştur. Özellikle 1960'lardan itibaren feminist hareketin yükselişi, kadınların özsavunma mücadelesini küresel bir boyuta taşımıştır. Bu dönemde kadınlar, patriyarkal yapıları sorgulamış ve cinsiyet temelli şiddete karşı örgütlü direniş pratikleri geliştirmiştir. Kadın sığınma evlerinin kurulması, tecavüz kriz merkezlerinin açılması ve öz savunma eğitimlerinin yaygınlaşması, bu dönemin önemli kazanımları arasında yer almıştır.

Küresel boyutta baktığımızda kadınlar dünyanın neresinde olursa olsun kendilerine uygulanan şiddetin her zaman karşısında bir hat oluşturma ve mücadele etmekten geri durmamıştır;

Latin Amerika, kadınların özsavunma mücadelesinde önemli bir yere sahiptir. Özellikle Arjantin, Şili ve Brezilya gibi ülkelerde kadınlar, askeri diktatörlükler döneminde devlet şiddetine karşı özsavunma pratikleri geliştirmiştir. Plaza de Mayo Anneleri gibi örgütlenmeler, kaybolan çocuklarını arayan annelerin direnişini simgelerken, bu kadınlar aynı zamanda devletin baskıcı politikalarına karşı bir özsavunma hareketi başlatmıştır.

Afrika'da, özellikle Güney Afrika'da apartheid rejimi sırasında kadınlar, hem ırkçı hem de cinsiyetçi şiddete karşı mücadele etmek zorunda kalmıştır. Siyah kadınlar, bu dönemde hem beyaz iktidara hem de patriyarkal yapıya karşı özsavunma pratikleri geliştirmiştir. 1990'larda apartheid'in sona ermesiyle birlikte, kadınların özsavunma mücadelesi de yeni bir boyut kazanmıştır.

Asya'da, özellikle Hindistan ve Pakistan'da kadınlar, toplumsal cinsiyet eşitsizliğine ve cinsel şiddete karşı özsavunma pratikleri geliştirmiştir. Hindistan'da kadınların tecavüze karşı başlattığı kitlesel protestolar, cinsel şiddete karşı özsavunma bilincinin artmasına yol açmıştır. Ayrıca, Hindistan'ın kırsal bölgelerinde kurulan kadın savunma birlikleri, erkek şiddetine karşı özsavunma eğitimi vermektedir.

Dünyada tüm bunlar olurken Kürt kadın hareketinde de çeşitli süreçler ve kampanyalar ile kadınları bilinçlendirme ve özsavunmasını geliştirmesine yönelik çalışmalar her dönem yürütülmüştür.

Kürt kadınlar, hem ulusal kimliklerini savunmak hem de cinsiyet temelli baskılara karşı mücadele etmek amacıyla örgütlenmiştir. Toplumsal alanda kadınların özsavunma bilincini yaygınlaştırmak için çeşitli kampanyalar yürütmüştür. Son yıllarda uluslararası alanda dikkat çeken bir mücadele örneği sergilemektedir. Kürt kadın hareketi mücadelesi

yalnızca etnik ve ulusal taleplerle sınırlı kalmamış, aynı zamanda cinsiyet eşitliği, kadın hakları ve özsavunma konusundaki tavırları, hem fiziksel hem de ideolojik bir direniş stratejisi olarak önem kazanmıştır. Özsavunma, Kürt kadın hareketinin temel unsurlarından biri haline gelmiştir. Özellikle Rojavada kurulan özerk yönetimlerde kadınlar, özsavunma birimlerinde yer alarak hem kendi güvenliklerini sağlamış hem de erkek egemen toplum yapısına karşı direniş göstermişlerdir. Kadınların özsavunma birimlerinde yer alması, onların toplumsal dönüşümün aktörleri olarak görülmelerini sağlamıştır. Kürt kadın hareketinin özsavunma anlayışı, Abdullah Öcalan'ın ideolojik perspektifinden etkilenmiştir. Abdullah Öcalan, kadın özgürlüğünü Kürt halkının özgürlüğüyle eşdeğer görmüş ve kadının özgürleşmesinin devrimci mücadelenin bir parçası olduğunu savunmuştur. Bu bağlamda, özsavunma, sadece fiziksel bir güvenlik tedbiri değil, aynı zamanda kadının toplumsal konumunu güçlendiren bir direniş biçimi olarak değerlendirilmiştir. Rojava Devrimi, Kürt kadınların özsavunma konusunda kazandıkları deneyimlerin somut bir yansımasıdır. Kadınlar, hem DAİŞ'e karşı savaşta kritik roller üstlenmiş hem de Rojava'da kurulan demokratik özerk yönetimlerde aktif görevler almışlardır. Bu süreçte kadınlar, özsavunmayı sadece askeri bir strateji olarak değil, aynı zamanda siyasi ve toplumsal bir değişim aracı olarak kullanmışlardır.

Kürt kadın hareketi, özsavunmayı kadınların özgürleşme mücadelesinin merkezine yerleştiren bir strateji geliştirmiştir. Bu strateji, hem Kürt kadınlarının kendi kimliklerini ve haklarını savunmalarını hem de toplumsal cinsiyet eşitliği mücadelesine katkıda bulunmalarını sağlamıştır. Kürt kadınlarının özsavunma anlayışı, uluslararası kadın hareketleri için de ilham verici bir model olarak değerlendirilmektedir.

Kürt kadın hareketi, kadınların özsavunma hakkını ve gerekliliğini, örgütlenme ile sıkı bir şekilde ilişkilendirmiştir. Özsavunma, yalnızca bireysel bir eylem olarak değil, aynı zamanda kolektif bir direnişin parçası olarak görülmektedir. Bu bağlamda, Kürt kadın hareketi, örgütlenmenin öz savunmanın en önemli aracı olduğunu savunur. Kadınların kendi haklarını koruma ve yaşamlarını savunma süreçlerinde yalnız kalmamaları, aksine örgütlenerek güçlenmeleri gerektiği vurgulanır.

Örgütlenmenin özsavunmadaki rolü

Özsavunma, Kürt kadın hareketi açısından bir varoluş mücadelesidir. Bu mücadele, bireylerin tek başlarına verdikleri bir savaşın ötesinde, kolektif bir bilinçle, örgütlü bir şekilde yürütülmelidir. Kürt kadınları, tarih boyunca devletler, patriyarka, ve farklı baskıcı yapılar karşısında varlıklarını koruma mücadelesi vermiştir. Bu mücadelenin başarıya

ulaşabilmesi için kadınların birbirleriyle dayanışma içinde olması ve bir araya gelerek gl bir örgüt yapısı oluşturması elzemdir.

Kürt kadın hareketi, zsavunmanın sadece silahlı bir mücadele olmadığını, aynı zamanda toplumsal bilinç, eğitim, kültürel savunma ve politik eylemliliği de içerdiğini belirtir. Kadınlar, kendi haklarını koruma ve toplumsal cinsiyet eşitliği için örgütlü mücadele içinde yer alırken, aynı zamanda kolektif bir bilinç oluştururlar. Bu bilinç, kadına yönelik her türlü şiddet ve baskıya karşı öz savunmanın temelini oluşturur.

z savunma, dünya genelinde kadın hareketlerinde çeşitli yöntemlerle uygulanmıştır. Bu yöntemler arasında fiziksel öz savunma eğitimleri, yasal hakların savunulması için hukuki mücadeleler, toplumsal bilinçlendirme kampanyaları, medya aracılığıyla farkındalık oluşturma ve sivil itaatsizlik eylemleri yer alır. Bu eylemler, kadınların maruz kaldıkları şiddet, taciz ve ayrımcılığa karşı verdikleri mücadelede önemli rol oynar.

Kürt kadın hareketi özelinde ise, öz savunma yöntemleri geniş bir yelpazede şekillenmiştir:

Eğitim ve Bilinçlendirme: Kürt kadın hareketi, kadınların bilinçlenmesi ve haklarını öğrenmesi için eğitim çalışmaları yürütmektedir. Bu alışmalar, kadınların kendi haklarını savunabilmeleri için gerekli bilgiyi edinmelerini sağlamaktadır.

Politik ve Sosyal Mücadele: Kadınlar, siyasi partilerde, yerel yönetimlerde ve sivil toplum örgütlerinde aktif rol alarak, toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadın hakları konusunda mücadele etmektedir. Bu, kadınların kendi haklarını savunmalarının yanı sıra, toplumda kalıcı değişimlerin gerçekleşmesi için de önemli bir adımdır.

Medya ve Sanat: Kürt kadınlar, medya ve sanatı kullanarak, kadınların yaşadıkları baskıları görünür kılmakta ve toplumsal değişimi teşvik etmektedir. Bu, z savunmanın kültürel boyutunu oluşturur.

Kürt Kadın Hareketi'nde öz savunma çalışmaları ve kampanyalar

Kürt kadın hareketi, yıllar boyunca çeşitli kampanyalar ve süreçler içinde öz savunmayı hayata geçirmiştir. Özellikle "Em Xwe Diparezin" kampanyası, kadınların kendilerini savunma hakkını vurgulayan önemli bir kampanyadır. Bu kampanya, Kürt kadınların karşılaştıkları baskılara karşı örgütlü bir şekilde direnmeleri gerektiğini vurgulamaktadır.

Öz savunma çalışmalarında, kadınların güçlenmesi ve kendi kaderlerini tayin etme hakları öne çıkar. Kadınlar, bu çalışmalarda örgütlü mücadele, eğitim ve bilinçlenme, hukuki savunma ve toplumsal direniş gibi yöntemlerle kendilerini savunmaktadırlar. Bu alışmalar, kadınların toplumsal alanda daha fazla görünür olmalarını sağlamış ve onların toplumsal değişimdeki rollerini güçlendirmiştir.

Sonuç olarak, Kürt kadın hareketi, öz savunmayı sadece bir hayatta kalma stratejisi değil, aynı zamanda toplumsal değişim ve dönüşümün bir aracı olarak görmektedir. Bu bağlamda, örgütlenme, kadınların kendilerini savunmalarının en güçlü yollarından biri olarak öne çıkmaktadır.

Devletin yüzyıllık Kürt düşmanlığı

Asmin Baran-17 Ağustos 2024

90'lı yıllarda yakılan özellikle Irak sınırı, Zap vadisi ya da Cudi dağında bulunan köylere girişlere izin verilmiyor. O köylerde doğan biri köylerinin yakılmasından sonra bu yasak nedeniyle henüz köyünü görebilmiş değil. Yasağın bahane edildiği bu köylerde halkın yıkılan evlerinin üzerine karakollar inşa edilirken, köylülerden geriye kalan ceviz ve sumak ağaçları ise her sonbahar korucular tarafında talan ediliyor. Valiliklerin verdiği “özel güvenlik bölgesi” kararlarının arkasında ise operasyon değil, ağaç kesimi ve karakol yapımı gerçeği var

Biz bilmiyoruz ama bizden öncekiler hatırlar belki. 1990'lı yılların başlarında bizim de onlardan öğrendiğimiz kadarıyla, Kürdistan'ın pek çok ilçesi ve köyünde “Güvenlik” bahanesi ile yoğun bir gıda ambargosu yaşanıyordu. Henüz köylerin yakılmadığı ancak hem korucu baskısı hem de faili meçhul cinayetlerin yoğun olduğu bu dönemlerde halk kendi köyüne giderken birkaç aramadan geçiyor. Ellerindeki un torbasının kilosu tartılıyor, yanında getirdiği ineğin sayısına bakılıyor ve öyle köyüne gitmesine izin veriliyordu. Bu durum Kürdistan'ın neredeyse her ilçesinde yaşandı. Ben de bunları henüz yüzleşilmediği için hafızası hala diri tutulan Lice, Pasur ve Silvan köylerinde o dönemi yaşayanlardan duydum. Yaşanan askeri operasyonlar gerekçe gösterilerek 20 kişilik bir ailenin bir torba un almasına izin veren askeriye, hayvan besleyenlerin ise 3'ten fazla ineği köye sokmasına izin vermiyordu. İlk amacın insansızlaştırma olduğu bu politikalar devamında köy yakmalar ile kendini gösterirken 1994 yılından sonra Kürdistan'da neredeyse boşaltılmayan köy kalmadı. Korucu olmayı kabul etmeyen köylüler işkenceye uğrayarak yanlarına hiçbir şey almadan köyünden çıkmak zorunda kaldı.

Bu anlattıklarım çoğumuza tanıdık geliyordur. Bu satırları okuyan sizler belki bu durumu yaşamış belki de çocuk olduğunuz için hayal meyal hatırlıyorsunuzdur. Yıllarca sürgünde kalan yurttaşlar AİHM’in devleti tazminata mahkûm bırakmasının ardından 2000’li yıllardan sonra yakılan köylerine geri döndü. Ev yaptı, yeni bir yaşam inşa etti ve bu durum hala bu şekilde devam ediyor. Evet eğer Kürdistan sömürge olmasaydı bahsettiğimiz bu durum sonsuza kadar devam eder, halk huzurlu bir şekilde yaşardı. Ama özellikle sınır kentlerinde köyleri yakılan yurttaşların, verilen karara rağmen “güvenlik” gerekçe gösterilerek köylerine girmelerine izin verilmedi. Gidebilenler ise 90’lı yılların uygulamaları altında bir yaşam sürdürmeye zorlandı.

Özellikle Şirnex ve Colemêrg hattında yoğun olarak yaşanan bu durum 90’lı yılları aratmıyor. O dönem boşaltılan sınır köyleri ve dağlık köyleri hala giriş çıkışları yasaklı olurken, onlarca köyde ise fiilli yasak sürdürülüyor. Nedir bu fiilli yasak; senin köye giriş çıkış saatin köyün girişinde yer alan karakol tarafından belirleniyor. Misal akşam 19.00’den sonra giremediğin köye bir daha giremiyor, girdiğinde ise sabah saat 7’ye kadar köyden çıkış yapamıyorsun. Yine köy girişlerinde GBT aramaları zorunlu tutuluyor, eğer köyde ikametgâhın yoksa köye yine giriş yapamıyorsun. Gever, Colemêrg merkez, Çukurca, Gabar, Cudi, Besta ve Van’ın bir kısım bölgesinden örnek verecek olursak doğup büyüdüğü köyde ikametgâhın yoksa ya da o köyde yaşayıp ardından evlenip soyadın ya da kütüğün değişmişse köyüne gitmek istediğinde valilik engeli ile karşılaşıyorsun. Köy girişinden geri dönüyor bu sefer de valilik izni almak için sıra bekliyorsun, keyfi bir tutumla sana izni verecek ya da vermeyecek olan vali kararını verdikten sonra aldığın belge ile köyün girişine gittiğinde bu sefer de yasaklı saatler ile karşılaşıyorsun.

Fiilli olarak yasağın sürdürüldüğü kimi köylerin girişine hendek kazılırken, Derecik ilçesine bağlı Duve köyüne ise X-ray cihazı takılmıştı. Kadın, çocuk ya da yaşlı demeden yaz, kış elbiselerini çıkararak bu cihazdan geçen köylüler tepki gösterdiklerinde ise askerlerin tacizi ve tehdidine maruz bırakılıyor. Yine 90’lı yıllarda olduğu gibi bu köylere un, ekmek ve şeker gibi temel gıda maddelerini götürmekte miktara bağlı. Kaldığın eve karakolun belirlediği miktar dışında gıda ürünü götürüyor yine tarım yapılacak arazi varsa tarım yapılmasına izin verilmiyor. 90’lı yılları aratmayan bu uygulamalar 2024 yılında, Türkiye’nin “Demokrasi ülkesiyiz” naraları attığı yıllarda yaşanıyor. Konuya dair görüştüğümüz yurttaşlarda bu politikaların tanıdık geldiğine dikkat çekiyor.

Fiilli yasak ve ikametgâh şartı dışında hiç köylerine gidemeyen yurttaşlarda var. 90’lı yıllarda yakılan özellikle Irak sınırı, Zap vadisi ya da Cudi dağında bulunan köylere girişlere

izin verilmiyor. O köylerde doğan biri köyünün yakılmasından sonra bu yasak nedeniyle henüz köyünü görebilmiş değil. Yasağın bahane edildiği bu köylerde halkın yıkılan evlerinin üzerine karakollar inşa edilirken, köylülerden geriye kalan ceviz ve sumak ağaçları ise her sonbahar korucular tarafında talan ediliyor. Valiliklerin verdiği “özel güvenlik bölgesi” kararlarının arkasında ise operasyon değil, ağaç kesimi ve karakol yapımı gerçeği var. Şırnak’ta bu bahane ile 4 yıldır Cudi ve Gabar’da durmaksızın bir ağaç kesimi yapılırken, Cölemêrg’te ise dağlar delinerek karakol yapılıyor yine ağaçlar kesilerek bu karakollara yol yapılıyor.

Bir OHAL halinin devam ettiği bu kentler ve köylerde ana akımın bahsettiği “huzur geldi” ifadesine rastlamak ise pek mümkün değil. Her köy girişi her sokak başında rastladığımız karakollar ve aramalar Kürdistan’ın her alanında olduğu gibi burada da huzuru yok etmeyi amaçlıyor. Kendilerine göre bir huzur yaratmak isteyen bu sistem; iç işleri bakanı olur, vali olur, karakol komutanı ya da uzman çavuş olur hiç fark etmez, kendi huzurunu sadece yasaklar ve korkular üzerine inşa etmişe benziyor.

Birçok yasaklama halinin olduğu bu alanlarda ya köyüne GBT ile girebiliyorsun ya aç kalmayı göze alarak girebiliyorsun ya valiliğin keyfi tutumu ile izin alarak girebiliyorsun ya da hiç giremiyor “Orda bir köye var uzakta” deyip eski anılarla yaşamaya devam ediyorsun. Şunu da eklemek gerekir; valiliklerin keyfi izinlerine göre yasaklı bazı köylere girişlere yılın belirli günlerinin belirli saatlerinde izin veriliyor. Köylere giden yurttaşlar evlerini kontrol ediyor kimi zamanda pancar ve cevizlerini topladıktan sonra verilen 3 ya da 4 saatlik iznin ardından yeniden köyden çıkıyor. Kürdün özgürlüğüne, toprağına, cevizine ve sumağına dahi göz diken bu sistemin tek bahanesi ise “Güvenlik”. Bu yasaklara maruz kalan birçok yurttaşla yaptığımız görüşmelere dayanarak şunu söyleyebilirim ki; yasak bahane ama karakol ve eko kırım şahane!